

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue

Lausunto Työ- ja elinkeinoministeriölle arviomuistiosta "Työvoimapalveluiden kehittämistarpeiden arviointi kuntouttavan työtoiminnan uudistamisen yhteydessä"

Kehittämisehdotus 1: Uravalmennuksen räätälöinti

Työvoimaviranomaisella on monipuoliset mahdollisuudet räätälöidä uravalmennusta asiakkaiden tarpeisiin, sillä sen sisällöistä ei säädetä tarkemmin, eikä tarkkaa palvelukuvausta ole laadittu. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue katsoo, että on kannatettavaa, ettei uravalmennuksen toteuttamista ole lainsäädännöllä tarkemmin säännelty.

On tärkeää huomioida, että osalla kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista on ensisijaisesti sosiaalisen kuntoutuksen tarve, eivätkä he kykene osallistumaan työhön tai työllistymistä edistäviin palveluihin. Uravalmennuksen osallistuvan asiakkaan työ- ja toimintakyvyn tulee olla sellaisia, että koulutukseen ja työhön hakeutuminen sekä palveluun osallistuminen ovat realistisesti mahdollisia. Arviomuistiossa esitetään, että työelämävalmiuksien kehittämisessä tehtäisiin yhteistyötä sosiaalipalveluiden kanssa. Yhteistyö on riippuvainen resursseista ja mahdollisuuksista tehdä yhteistyötä.

Mikäli uravalmennusta kehitetään kuntouttavan työtoiminnan kohderyhmälle, sen pitäisi olla pitkäkestoista, yksilöllistä ja työelämävalmiuksia vahvistavaa sekä sosiaali- ja terveystaloudellisia sisältöjä. Uravalmennusta ei ole mahdollista pidentää ja lisätä ilman lisäresursointia, joten kunnille tulisi myös ohjata resurssit palvelun kehittämiseen ja järjestämiseen.

Kehittämisehdotus 2: Työhönvalmennuksen menetelmien monipuolistaminen

Arviomuistiossa esitetään, että työhönvalmennuksen menetelmiä kehitettäisiin, ottamalla käyttöön laatuperusteista työhönvalmennusta. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen näkemyksen mukaan IPS-menetelmän käyttöönotto työllisyyspalveluissa olisi oikein kohdennettuna kannattavaa ja voi olla vaikuttava keino tukea työntekijää ja työnantajaa.

Laatuperusteinen työhönvalmennus kuntouttavan työtoiminnan asiakaskohderyhmälle on pitkäkestoinen ja kustannuksiltaan kallis toteuttaa. Yksilölliseen ja vahvaan tukeen perustuvat menetelmät edellyttävät lisäresursseja ja merkittävää lisärahoitusta työllisyyspalveluihin. Lisäksi velvollisuudet ja vastuut monialaisen palvelun tuottamisesta tulisi olla selkeästi säädettyjä työvoimaviranomaiselle ja hyvinvointialueille.

Kehittämisehdotus 3: Työllistymissuunnitelman rakentaminen palvelukokonaisuudeksi

Arviomuistiossa esitetään, että työllistymissuunnitelmaa tulisi kehittää niin, että sovitut toimet muodostavat palvelukokonaisuuden. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen näkemyksen mukaan tämä on kannatettavaa ja kehittämistyötä tehdään jo nyt työllisyyspalveluissa. Parhaimmillaan työllistymissuunnitelma nykyisessä muodossaan sisältää mm. arvion asiakkaan palvelutarpeesta, työllistymisen tavoitteet ja toimenpiteet.

Pelkästään työllistymissuunnitelmien sisällöllinen kehittäminen ei paranna asiakkaiden palvelupolkuja. Kuntouttavan työtoiminnan kohderyhmän palvelut muodostuvat usean viranomaisen

palveluista ja olennainen osa on sosiaalisen kuntoutuksen palvelupolku. Suunnitelmien osalta tulee varmistaa viranomaisten välinen yhteistyö ja yhteiset tietojärjestelmät.

Kehittämisehdotus 4: Sääntelyn tarkentaminen (kokeilu, valmennus)

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen näkemyksen mukaan kokeilujen ja valmennuksien sääntelyn tulee olla riittävän väljä, jotta se mahdollistaa valmennusten kehittämisen työnhakijoiden ja työnantajien tarpeiden mukaan.

Työkokeilun entistä joustavampi käyttö erityisesti vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien osalta olisi tarpeellista, sillä nykyiset aikarajat aiheuttavat haasteita tukea tarvitseville työnhakijoille. Työkokeilun väärinkäytön riskejä voisi vähentää esimerkiksi rajoittamalla työkokeilujaksoja, jotka kohdistuvat samaan työpaikkaan.

Kehittämisehdotus 5: Alueellisten yhteistyösopimusten edistäminen

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen näkemyksen mukaan yhteistyösopimusten laatiminen ja ohjeet työvoimaviranomaisten ja hyvinvointialueiden yhteistyöhön eivät riitä. Tulee olla selkeät vastuut ja velvoitteet eri osapuolille. Tämän lisäksi tarvitaan myös yhteisiä rakenteita ja järjestelmiä.